

PUBLIC ACCESS 2010 : 7

Nyhetsbrev om radio, TV, film och andra medier
- mediepolitik, yttrandefrihet och teknik –

19 augusti 2010
www.publicaccess.se

ledare:

Ett hopplöst val

Mediefrågorna ligger långt utanför listan över valfrågor. Men är verkligen Sverige fulländat ifråga om demokrati och yttrandefrihet? Är radio och tv-strukturen modern? Om inte, kan följande ske nästa mandatperiod?

Public service:

- tv-avgiften slopas och ersätts med skattefinansiering.
- Riktlinjer som tydligt sätter stopp för all slags kommersiell aktivitet (inte ens "lite" sponsring eller produktplacering).
- Förvaltningsstiftelsen - politikerryggsäcken för ps-bolagen – ersätts av en professionell överstyrelse utan politiska tillsättningar.
- SR ges ett skärpt demokratiuppdrag och återstartar utlandssändningar (Radio Sweden) i etern på *digital* kortvåg och mellanvåg.
- UR får större andel av public servicekakan; mer pengar och vidgat uppdrag på områden som inte kan ges till SR och SVT – eller kommersiella aktörer.
- UR får en egen tv-kanal; Kunskapskanalen.
- UR ges uppdrag att utveckla publicistisk radio- och tv-verksamhet för andra språk än svenska och samverka brett med det civila samhällets medier.

Kommersiell radio:

- De snedvridande koncessionsavgifterna avskaffas helt.

Den tredje mediesektorn:

- Den korrupta privatiseringen och kommersialiseringen av närradion stoppas.
- Närradion får resurser att utvecklas enligt utländska modeller till en riktig lokalradio - *community radio* - med de visioner som gjorts av Europaparlamentet och Europarådet 2008-2009.
- Det statliga stödet till privatägd dagspress (550 milj kr/år) minskas kraftigt och resurser förs istället över till det civila samhällets medier (icke-kommersiell radio och tv), som idag får 0 kr i stöd.
- Öppna kanaler får liksom i Danmark och Norge särskilt utrymme - *must-carry* - i digitala marknätet.

Sannolikt uppfylls inga av dessa visioner. Svenska rikspolitiker har nämligen inga kunskaper om medier i omvärlden. De slår sig till ro; Sverige ändå är bäst. Makten över deras tankar ligger hos karriärdrogade lagvrängare och räknemissar i departement och myndigheter. Av 349 ledamöter i Riksdagen finns faktiskt bara en handfull som själva kan och vill något om radio och tv. Antalet är betydligt färre än det 40-tal som behövs för att fylla de två utskott som berör medieområdet; konstitutionsutskottet och kulturutskottet. En omöjlig ekvation som speglar maktelitens repressiva tolerans; antalet kanaler optimeras medan innehållet bryr man sig inte om. Kvantiteten krossar kvaliteten. Näringsfrihet för ett fåtal går före yttrandefrihet för alla.

Ett eventuellt regeringsskifte nästa månad förändrar inget. Särskilt som socialdemokraterna, nu med Pagrotsky i spetsen, inte har satt några djupare spår i mediepolitiken de senaste tjugo åren. Just nu har vi två stela betongblock. Men när blockpolitiken misslyckas och miljöpartiet går i samman med flertalet allianspartier börjar det röra sig även i mediepolitiken. Vi gör ett nytt försök.

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**, Teknik & Distribution: **Ideosphere**
Redaktionen: redaktion@publicaccess.se 0733-249750
Om abonnemang och annat: <http://www.publicaccess.se>

radio och tv

Tydligt statligt stöd till tredje mediesektorn i Österrike

Community media i Österrike engagerar mer än 3.000 frivilliga i verksamheten på mer än 25 språk. Det finns nu ett politiskt beslut om att mediemyndigheten RTR kommer att stödja samtliga 14 community radio-stationer (när-radio) och två community-tv stationer (öppna kanaler) med medel ur Fonden för icke-kommersiell radio och tv som lanserades 2009. I en kommentar understryker statssekreteraren för media Josef Ostermayer betydelsen av den tredje radio/tv-sektorn i landets medielandskap. Totalt anslås per år 1,56 miljoner euro (motsvarande SEK 14,8 miljoner) vilket betyder att varje station får i snitt € 90.000 (SEK 854.000) per år för programproduktion.

Changing societies and commercialization of the media landscape led in many countries to a situation where traditional public service broadcasters are moving out of their former role. For a wide range of social groups Community Media fulfills the role of public service from below säger Helmut Peissl, ordförande för FRO – Verbandes Freier Radios Österreich – det nationella närradioförbundet.

Icke-kommersiella medieorganisationer kan gå samman

För den icke-kommersiella radio- och tv-sektorn i Tyskland finns f.n. tre nationella organisationer. Det är BOK (för öppna kanaler radio/tv), BFR (freies radio = ungefär svensk närradio) och BCBAM (medborgar- och utbildningsmedia). Dessa tre organisationer har delvis olika inriktningar och har hittills heller inte kunnat samverka. BOK har nu begärt att organisationen för de federala mediemyndigheterna (ALM) skall inleda en medlingsprocess, som kan leda till ett samgående och därmed förbättra utvecklingsmöjligheterna för den tredje mediesektorn i förbundsrepubliken. Från i år är BOK medlem i den paneuropeiska organisationen Community Media Forum Europe. BFR kommer sannolikt efter sitt kommande årsmöte att ansluta sig till CMFE.

Att finansiera brittisk public service:

Skuggministrar:

Gör BBC till medlemsstyrt kooperativ

Labours ordförandekandidat David Miliband och tidigare kulturministern Tessa Jowell föreslår i en debattartikel att BBC skall inrätta en ömsesidig modell, som ger licensbetalarna en "demokratisk röst" och gör public servicebolaget mer ansvarigt; "strengthening the democratic accountability of the BBC". Eftersom BBC finansieras direkt via hushållen är det inte mer än rätt att en vanlig medborgare som medlem skall kunna vara med och besluta om hur bolaget drivs menar de. Enligt planen skulle medlemmarna ha rätt att välja representanter till ett medlemsråd som i sin tur väljer majoriteten av ledamöter i BBC Trust (ägarstiftelsen).

Det finns ingen anledning varför sådana här idéer inte skulle kunna övervägas för BBC. Etablerade kooperativ finns redan som bl.a. banker, byggföretag och kreditföretag som förkroppsligar det bästa av ömsesidighet och som tillfredsställer konsumentbehov samtidigt som man främjar etiska, värdestyrda affärsmodeller, som uppträder ansvarsfullt på en marknad där för många institutioner inte fungerar så. Idén är inte främmande för den nya koalitionsregeringen och passar in i premiärminister David Camerons Big Society-manifest som lanserades innan valet i år och senast togs upp i ett tal i Liverpool i somras. se <http://www.bbc.co.uk/news/uk-10680062> (MediaGuardian)

Tankesmedja föreslår betal-tv

Den tidigare BBC-producenten David Graham föreslår i en rapport från Adam Smith Institute, en liberal tankesmedja, att tv-licensen avskaffas och att bolaget istället finansieras genom abonnemang. Om man går över till en frivillig abonnemangsmodell kommer enligt rapportförfattaren BBC uppmuntras till att konkurrera med de stora amerikanska film- och tv-bolagen, exportera mer högkvalitativt innehåll och dessutom elda på en betydande tillväxt för den brittiska radio- och tv-industrin och dess bidrag till ekonomin i stort.

En stålring runt BBC mot terrorister

BBC har fått klartecken från säkerhetstjänsten MI5 om att få bygga en fästningsliknande

skyddsvärn runt Broadcasting House (Radio- och tv-huset) vid Portland Place i London. "Stålringen", som består av hydrauliska pollare och betongblock som kan hålla stånd mot fordonsattacker, kostar 5 miljoner pund att bygga och blir klar i november.

Stora nedskärningar väntar brittisk mediemyndighet

Regeringen signalerade i sin nödbudget 22 juni att man kan skära ner så mycket som 25 % i alla departement/myndigheter. Mediemyndigheten Ofcom gör nu en utvärdering som kan leda till "betydande" nedskärningar i budgeten.

Ofcoms chef Ed Richards säger att det kan bli fråga om uppsägningar. Personalstyrkan är f.n. 873 och budgeten £142 miljoner per år. Richards säger att Ofcom förmodligen kommer att "få göra mer för mindre". Han har redan beslutat sänka sin egen lön med tio procent. Ofcom och Richards kritiserades förra året av de konservativa. David Cameron pekade särskilt ut Richards lön som ett exempel på de för höga lönerna inom den offentliga sektorn. Richards lön var förra året £392.056 (SEK 4,5 miljoner). Ofcoms ordförande Colette Bowe, arvoderades med £200,000 förra året. (MediaGuardian)

ntr:

Tre holländska public servicebolag går samman

NPS, RVU och Teleac går 1 september samman i en gemensam organisation NTR som kommer att ha ca 300 anställda. Fokus kommer fortsätta att ligga på information, utbildning och kultur. Samgåendet sker inför hotet av att den

nya koalitionsregeringen kommer att göra nedskärningar i den statliga finansieringen.

Svenska staten tar över det danska radio- och tv-nätet

Idag har Teracom AB kommit överens med säljarna, danska DR och TV2, att genomföra ett förvärv av marknätet för radio och tv. I förvärvet ingår operatören BSD (Broadcast Service Danmark), 34 sändarstationer samt fördelningsnätet - det fibernät som tar hand om transmissionen och kontributionen i nätet. 2009 digitaliserades det danska tv-nätet, ett nät som täcker hela landet. I marknätet sänds även digitalradio samt FM-radio. *BSD har en stark position i Danmark med stabila kundkontrakt och en verksamhet som genererar positiva resultat, vilket kommer att bidra till koncernens lönsamhet. Förvärvet innebär att Teracom-koncernen kan dra nytta av de olika bolagens erfarenheter och kunskap och på ett slagkraftigare sätt utveckla de svenska och danska marknäten,* säger Crister Fritzson, koncernchef Teracom. Den helt statligt ägda Teracomkoncernen äger sedan tidigare betal-tv-operatören Boxer TV A/S, som har en 12-årig licens i det danska marknätet.

Kommersialiseringen av public service Dubbla budskap från (s)

Om Pagrotsky blir kulturminister efter valet kan vi också vänta oss sponsrade kultursändningar i tv och radio. *Jag har den principiella uppfattningen att idrott och kultur inte skall särbehandlas när det gäller till exempel stöd från näringslivet. Det finns idag bara ett enda kulturevenemang som är tillåtet att visa i tv med sponsring och det är nyårskonserten från Wien. Där försvarar det sin plats och där går det tydligen att hitta sponsorer. Det skulle det kanske också gå att göra med föreställningar från Dalhalla eller Göteborgsoperan. Hur sponsring skulle göras i radio har han inte funderat kring. Men för mig räcker det att konstatera att det förbud som finns mot kultursponsring i public service inte har något skäl för sig.* (SR Mitt i musiken)

Det nya sändningsavtalet för SVT måste reglera produktplacering. Det rivs därför upp om oppositionen vinner valet, säger Pagrotsky till Svenska Dagbladet. Alliansen har nämligen genom att avstå från reglering, öppnat för att SVT mot betalning kan exponera kommersiella produkter i sina egna produktioner. *Produkt-*

placering är en mycket lömsk form av reklam eftersom tittaren inte har garden uppe. Det räcker inte att före eller efter programmet meddela att till exempel Kelloggs betalade frukostbordet, säger Pagrotsky.

Irländsk public service riskerar privatisering

Det nationella radio- och tv-bolaget RTÉ har drabbats av dubbel motgång i dagarna. Generaldirektören Cathal Goan har sagt upp sig och bolaget har hamnat på listan över de statliga bolag som kan bli aktuella för privatisering. En utredningsgrupp har tillsatts för att granska företagen på listan och skall vara klara vid årets slut. Det som är mest alarmerande för RTÉ är att gruppen leds av ekonomen Colm McCarthy, som tidigare har föreslagit att kulturrådet skall stympas och att kulturdepartementet skall skrotas för att spara på statens utgifter.

television

EU godkänner ökad offentlig finansiering av public service

Europakommissionen har godkänt den ändrade finansieringen av fransk och spansk public service som innebär avskaffande av reklam som delfinansiering och istället ökat offentligt stöd. Kommissionen anser att France Télévisions nya finansiering som innebär tv-licens som direkt statstöd överensstämmer med EU:s regelsystem om statsstöd. Villkoret är att public serviceuppdraget är tydligt definierat och att staten inte överkompenserar. Reklamen, som stått för 25-30 % av intäkterna, kommer att vara borta från France Télévisions i slutet av nästa år. reformen omfattar också två nya skatter; en på reklam och en på elektronisk kommunikation.

Kommissionen har också godkänt det nya skattebaserade finansieringssystemet

för Radio Television España som innebär att reklam och alla andra kommersiella aktiviteter, som tv-shopping och betal-tv, avskaffats. Intäktsbortfallet kompenseras med nya skatter på tv och telekomoperatörer. Kommersiella tv-bolag med fri tillgång till etern beläggs

med en skatt om 3 % och betal-tv-operatörer 1,5 %. Internetleverantörer och liknande betalar 0,9 % på sina intäkter. Dessutom får RTVE en 80 % andel av de nuvarande intäkterna på frekvensavgifterna maximalt €330 miljoner. Även om kommissionen är tveksam om dessa skatter är kompatibla med EU-lagar är inte stödet till RTVE ifrågasatt. RTVE överkompenseras inte för sitt uppdrag. Joaquín Almunia, kommissionär med ansvar i konkurrensfrågor, konstaterar att reformen tydligt minskar risken för snedvriden konkurrens mellan offentliga och kommersiella verksamheter.

24

Världstelevisionen

Runt om i världen tar nationalstater vara på den nya tekniken och etablerar kanaler som främst via satellit dygnet runt kan nå stora delar av jordklotet. De sänder främst på engelska, men även viktiga regionbaserade språk som arabiska, persiska och spanska. Utvecklingen liknar i hög grad tiden under Kalla kriget då kortvägen utvecklades med BBC och Voice of America som ledande aktörer. Med televisionen blir nu dessa tidigare giganter enbart två av betydligt fler. I konkurrens med offentligfinansierade tv-kanaler blir samtidigt allt svårare för kommersiellt drivna aktörer på den globala marknaden. Det visar bl.a. CNN:s öde. Här nedan ges några exempel från det aktuella nyhetsflödet. Läs även mer om detta under avd. Lästips i slutet av nyhetsbrevet.

Kina

satsar sju miljarder dollar på internationella nyheter. Det är 15 ggr mer än hela budgeten för BBC World Service. Förra månaden lanserades en andra nyhetskanal på engelska. CNC World (China Xinhua News Network Corporation) skall sända via satellit, men också kabel, mobiltelefon och Internet. CNC säger sig vilja erbjuda "en bättre bild av Kina för sin internationella publik". Man vill också ge en internationell vision utifrån ett kinesiskt perspektiv och nå tittare i mer än 130 länder/regioner.

Frankrike

France 24 sänder nu bl.a. dygnet runt både på franska och engelska till USA bl.a. via Dish Network. Efterfrågan på France 24 har varit

stor särskilt från presidentens rådgivare för Pakistan och Afghanistan Richard Holbrooke; *I think it is very important for the United States, for Americans who do not know enough about foreign countries, that there is a different viewpoint from other countries.*

Ryssland

I juli startade dygnet runsändningar på engelska från Russia Today (RT) över det brittiska digitala marknätet Freeview och når den vägen 16,8 miljoner hushåll. Man vann utrymmet i konkurrens med andra internationella nyhetskanaler bl.a. Al Jazeera. RT kan också ses via satellitoperatören British Sky Broadcasting (BSkyB). RT, som också sänder på arabiska och spanska, har nu nominerats för det prestigefyllda tv-priset Emmy International Television Award i

konkurrens med Sky News, Al Jazeera English och TV Globo.

Australien

Public servicebolaget Australian Broadcasting Corp lanserade sin avgiftsfria ABC News 24 i juli. Nya program, som har utvecklats specifikt för kanalen, fokuserar på internationella nyheter, nationell politik och företagsvärlden. Många av ABC:s nuvarande nyhets- och aktualitetsprogram kommer också att sändas i ABC News 24. En toppmodern nyhetscenter i Sydney blir kanalens hjärta.

<http://www.abc.net.au/news/abcnews24/>

Israel

Premiärminister Benyamin Netanyahu är också minister för radio och tv-frågor. Som sådan har han i sommar inför en kommitté i Knesset uttryckt sin vision om en israelisk dygnet-runt nyhetskanal som sänder på hebreiska, engelska och arabiska.

Saudiarabien

Världens 19:e rikaste person, prins Alwaleed bin Talal säger att hans Kingdom Holding group kommer att starta en dygnetrunt arabiskspråkig nyhetskanal. Kanalen skall främja en moderat hållning inom politiska, ekonomiska och sociala frågor. Kanalen, vars chef blir den saudiska journalistveteranen Jamal Khashoggi, kommer att främst konkurrera med Al Jazeera och Al Arabiya. (Xinhua)

Tittarflykt och identitetskris för CNN

I början av 90-talet, vid första Irak-kriget, var CNN:s rapportering ny och banbrytande. Tre decennier senare är kanalen i en allvarlig identitetskris, skriver The Independent. CNN:s publik under dagtid föll till exempel från 672.000 till 462.000 bara under förra året. Under kvällarnas bästa sändningstid attraherar man i genomsnitt 624.000 tittare, vilket kan jämföras med MSNBC:s 763.000 och Fox News 2.000.000, som nått framgångar genom att anlita öppet subjektiva programledare. Efter att ha tappat en rad kända medarbetare, som Christiane Amanpour, har CNN också börjat anpassa sig till dessa mer kommersiella principer.

CNN har fortfarande 4 000 anställda, stationerade i 33 länder och har alltså en tongivande roll vid stora katastrofer. Problemet - åtminstone ur ett ägarperspektiv - är att stora katastrofer inträffar sällan. Enligt The Independent har internetepoken lett till att folk inte längre söker sig till TV-kanalerna på kvällarna för att få nyheter (breaking news) - utan för att få kommentarer på dessa nyheter. (Journalisten)

3D utan glasögon på väg

Tittarna kommer att få ullständig 3D om 2-3 år säger Kim In-Kyu, chef för Sydkoreas public servicebolag KBS. Tidsplanen håller om regeringens testsändningar av 3D marksändningar i oktober lyckas. Han säger att den globala försäljningen av 3D-mottagare överträffar alla förväntningar. Prognosen är att 80 miljoner mottagare sålts vid slutet av 2015. Kim In-Kyu tror att 3D tv utan specialglasögon blir möjlig 2020. (Asia-Pacific Broadcasting Union)

I Ungern har Antenna Hungária Zrt och iPont Kft har genomfört prov med sändning av 3D video via ett digitalt marksänt system och visualiserat innehållet på en särskild "glasögonfri" apparat. (Budapest Business Journal)

Svagt intresse för 3D i Japan

Japanska konsumenter är inte lockade av 3D (ännu). Nästan 70 % svarar i en enkät att de inte har några planer att köpa en 3D tv. Orsaken är främst motståndet mot att ha särskilda glasögon, den höga kostnaden och bristen på intressant innehåll. (Reuters)

Bolivia väljer japansk digital-tv

Bolivia och Japan har träffat avtal om att inom tio år släcka ner landets analoga tv-system och övergå till det japanska digitala systemet ISDB-T. Detta har valts även av andra länder i Sydamerika, främst Brasilien, i konkurrens med de amerikanska, kinesiska och europeiska systemen. (AFP)

Italiensk tutt-tv övervakas

Italien är känt för ett tv-utbud med prat- och lekprogram där tävlingarnas kvalitet brukar beskrivas som underordnade funktionen att visa upp lättklädda unga kvinnor. Nu inrättas en myndighet som ska övervaka och motverka sexism i tv-utbudet. Syftet är att få de statliga kanalerna återge människor på ett värdigt sätt, särskilt med tanke på förvrängda kvinnobilder, rapporterar The Independent. Men det är endast den statliga televisionen RAI, som kontrolleras. Parlamentsledamoten Giovanna Melandri menar dock att myndigheten är en vändpunkt och hoppas att det även är början på en revolution inom italiensk tv:s sätt att återge kvinnor. Il Giornale, en tidning ägd av familjen Berlusconi, var dock kritisk och ansåg det vara "moraliserande". Independent beskriver italiensk tv som "En ändlös parad av högresta blondiner i utmanande kläder som föses runt av irriterande 50-åriga, kortväxta programledare kväll efter kväll." (Journalisten)

Islamiska tv-kanaler i Spanien

Det första spanskspråkiga islamiska tv-nätet lanseras nu under Ramadan. Den Madrid-baserade kanalen kallas Cordoba och syftar till att sprida Islam bland 700 miljoner spansktalande i Latinamerika, Spanien och Afrika. Bakom kanalen ligger det saudiska Risalat-ul-Islam Institute. Córdoba är en stad i Andalusien som under Medeltiden var huvudstaden i det islamiska kalifatet som erövrade och styrde Spanien i nästan 800 år. (Ahlul Bayt News Agency, Iran)

Programkoncessionerna för finsk tv förlängdes

Regeringen har beslutat förlänga programkoncessionerna för Fyran och MTV3 med sex år. Dessutom förlängdes koncessionerna för Fyran Sport, Fyran Sport Pro, Liv, Jim, Sub, SubLeffa/Juniori, MTV3 Max, Turku TV, Voice/TV5, Canal+ och Disney Channel. Efter det koncessionerna har förlängts kommer samtliga programkoncessioner för tv-verksamhet att

upphöra samtidigt i slutet av år 2016. Programkoncessionerna för de kanaler som nu fått förlängning hade annars upphört i slutet av augusti detta år. Då programkoncessionerna förlängs och deras giltighetstid förenhetligas främjar det en stabil utveckling för branschen och tryggar en fortsättning för det nuvarande tv-utbudet. När alla programkoncessioner för tv-verksamhet upphör samtidigt år 2016 kan de granskas som en större helhet i stället för som enskilda koncessionsbeslut. Den koncession som beviljats Rundradion (YLE) för förmedlandet av program från SVT World förlängs till slutet av augusti 2011.

NRK gick minus på schlagerfinalen

Melodifestivalen blev en dålig affär för norska public service-företaget NRK. Förlusten kan bli upp till fem miljoner norska kronor (över sex miljoner svenska kr). Utgifterna hölls under kontroll, men intäkterna svek, skriver Aftenposten. *På utgiftssidan ligger vi omkring det vi beräknat, med kostnader på mellan 199 och 201 miljoner kronor. På intäktsidan ligger vi runt 3 miljoner kronor lägre än beräknat*, säger radiochefen Hans-Tore Bjerkaas.

Det osäkra läget med vulkanutbrottet på Island ledde till att många biljetter kom i retur de sista dagarna före Eurovisionsfinalen. Det är också fortsatt oklart vem som ska betala polisens räkning för bevakningen runt evenemanget. Polisen har skickat en räkning på 10,3 miljoner norska kronor till NRK, som i sin tur har skickat den vidare till kulturdepartementet. Om NRK åker på att betala även den räkningen så blir minuset ännu större. (TT-NTB)

Öppen Kanal för hela Europa

Långt framskridna planer finns att med Stockholm som bas under 2011 etablera en satellit-sänd public access-kanal. De flesta öppna kanaler i Europa sänds idag lokalt via kabelnät. Undantag är via marknätet rikstäckande Åpen Kanal i Norge och de regionala icke-kommersiella kanalerna i Danmark. EUROPE ACCESS är ett icke-kommersiellt, självfinansierande paneuropeiskt tv-projekt. Syftet är att ge medborgarna i Europa en möjlighet att sprida sitt egenproducerade material via satellit till ett 50-tal länder. Initiativtagare till projektet är föreningen Mitt i Schack. Mer info: antoniakrzymowska@gmail.com 073-2521018

Öppna kanaler får digitalt lyft

I den nya radio- och tv-lagen, som gäller fr.o.m.1 augusti har man gjort förbättring som stämmer med en modern teknik. Bl.a. skall en kabeloperatör med ett elektroniskt kommunikationsnät med minst 100 hushåll anslutna kostnadsfritt sända de icke-kommersiella Öppna kanalerna – eller "lokal kabel-tv-förening" som det heter i lagtexten. Kabeloperatörerna kunde tidigare välja om detta skulle ske i analog eller i digital form. Nu måste man sända en öppen kanal *såväl analogt som digitalt* om bägge systemen finns i resp. kabelnät. Lagändringen berör inte enbart de stora kabeloperatörerna som Comhem utan även sådana som sänder bredbands-tv som Telia och andra telekomföretag. På något års sikt kan därmed antalet hushåll som kan se öppna kanaler komma att totalt utökas med flera hundratusentals hushåll.

Schackprogram firar 300

30 augusti sänder Mitt i Schack sitt 300:e originalproducerade program. Föreningen startade 2004 av de fem syskonen Krzymowski, jurister och blivande jurister, som hela tiden har producerat halvtimmes schackprogram i Mälardalen (Stockholm). Programmen sänds i kabel-tv via de Öppna kanalerna i Stockholm, Växjö, Norrköping, Skövde och Uddevalla samt nu även av public accessstationen i Palo Alto i Kalifornien samt på nätet. Se <http://www.chesstv.eu/>

Svenskt investmentbolag köper dansk kabel-tv

Ratos har köpt hela danska Stofa av svenskfinska TeliaSonera för DKK 1.090 miljoner (SEK 1.386 milj). Stofa är en s.k. triple-play-operatör (bredband, kabel-tv och telefoni) som förser 350.000 hushåll med kabel-tv och 40 % av dessa också med bredband. Stofa grundades 1959 och köptes av Telia 1995. Stofa har 470 anställda. Investmentbolaget Ratos äger bl.a. Bibliotekstjänst AB och sålde

nyligen Haglöfs till japanska Asics för med en vinst om ca SEK 765 milj.

SD-politiker vägrar betala TV-licensen

I slutet av juni kom beskedet från SVT. Sverigedemokraterna, SD, är inte välkomna i SVT:s traditionella slutdebatt inför höstens riksdagsval. SD:s partiledare Jimmie Åkesson svarade med att partiet skulle inleda en protestaktion mot SVT:s beslut. SD hävdar att SVT i och med detta, och andra, publicistiska beslut inte uppfyller sitt public service-uppdrag. En del av protesten kan bli att strypa pengaflödet från partiets medlemmar till SVT. Flera ledande Sverigedemokrater har valt att – i protest – sluta betala tv-licensen. Jan Axelsson, programdirektör på SVT, har tidigare sagt att Sverigedemokraternas opinionssiffror inte motiverar att de skulle få delta i årets slutdebatt. *Sverigedemokraterna har inte legat på någon konstant hög nivå i opinionsundersökningarna under våren, i stället har de pendlat upp och ner. De har inte heller haft någon central roll i den rikspolitiska debatten*, sade han tidigare till SVT. - SD storsatsar nu på att göra egen tv under namnet SD Television. Där ska en bild av Sverigedemokraterna som inte kommer fram i andra medier visas. (Dagens Media)

SVT och UR får sända två hd-tv-kanaler

Regeringen har i gett SVT och UR tillstånd för att parallellsända SVT1 och SVT2 i marknätet med hd-teknik. Med dagens beslut liksom tidigare från Radio- och TV-verket kommer tittarna att få tillgång till totalt nio tv-kanaler som sänds med en ny frekvens effektiv teknik (DVB-T2), vilken ger tittarna en mycket bättre bild än standard-tv. För att ta del av de nya skarpare versionerna av SVT1 och SVT2 krävs en ny mottagningsbox. De vanliga SVT-kanalerna kommer fortsätta att sändas som vanligt och kräver inget byte av box. De nya sändningarna planeras att komma igång under hösten 2010.

Klassisk kommersiell kanal skrotas

I och med ZTV tog popkulturen på allvar plats i det svenska tv-nätet. När kanalen drog i gång 1991 mångdubblades i ett slag utbudet av indierock, programledare som visste vilka gympaskor man skulle ha på sig och bakfyllanpassad underhållning (Bacon) i svensk tv. Plötsligt fanns också en inhemsk videomarknad. Tidiga medarbetare nämner "lekstuga" när de minns tillbaka. Resurserna var knappa,

men trots – eller kanske tack vare det – fanns en frihet som tillät ett hårt nischat utbud. ZTV låg mittemellan MTV och SVT och var ett centralt nav i den uppväxling av popkulturens roll som ägde rum i Sverige under 90-talet. Per Sinding-Larsen var med om att starta ZTV 1991. *ZTV var Jan Stenbecks sanna public service-gärning. De första åtta åren lät han oss som jobbade där hållas som en sorts kabel-tv:s husockupanter utan att tjäna en spänn*, säger Sinding-Larsen. De senaste tio åren har ZTV dalat i fråga om såväl tittarsiffror som inflytande. Det hänger ihop med en allmän utveckling där musikvideo-tv konkurrerats ut av internet. 6 september planeras kanalen ersättas av sport- och dokumentärkanalen TV10. (Svenska Dagbladet)

Konstverk på tv kan bryta mot upphovsrätt

Sedan upphovsrättslagen ändrades får konstverk inte längre visas i digitala medier utan upphovspersonens tillstånd. Ändringen av upphovsrättslagen försvårar för SVT att göra inslag som kritiskt granskar konst, reklam och marknadsföring. *Ur yttrande - och informationssynpunkt är det synnerligen otillfredsställande att den granskade på detta sätt kan lägga hinder i vägen för granskning med hänvisning till sin upphovsrätt*, skriver SVT:s bolagsjurist i ett brev till en rättsakkunnig inom justitiedepartementet. I Danmark och Norge är det tillåtet att visa konstverk i digital form i samband med kritiskt granskande. (Journalisten)

Tidningsbaron köper brittiska Five

Richard Desmond har köpt det brittiska tv-bolaget Five av dem europeiska radio- och tv-koncernen RTL Group (Luxemburg) för 125 million euro (SEK 1.185 miljoner) kontant. Five driver den femte analoga marknätet och två digitala kanaler och har totalt ca 8 % av tv-reklammarknaden och sex procent av tittarna. Desmond, äger kändistidningen OK!, dagstidningarna Daily Express och Daily Star samt en radda porrkanaler. (Reuters)

Debatter om public service

Tre aktuella debattinlägg om SVT presenteras i kortform nedan. Vi rekommenderar varmt läsaren att läsa dessa intressanta debattartiklar i sin helhet i DN, Dagens Media resp. Expressen.

Vikande tittarsiffror ett hot mot public service-tv

Ny granskning av public service har presenterats. Politikerna sluter upp bakom SVT mer än någonsin. Men på sikt hotar vikande publikunderlag och intäkter. Utvärderingen – som gjorts på uppdrag av Granskningsnämnden – visar att SVT under de tre senaste åren uppfyllt de krav som kan ställas på ett mångsidigt programutbud. Det gäller bland annat balansen mellan det informationsinriktade och underhållningsinriktade och den inhemska tv-produktionens ställning. Men en del public service-krav uppfylls i mindre grad än tidigare, till exempel utbudet som riktas till ungdomar och minoritetsgrupper. Aldrig tidigare har public service haft ett så brett politiskt stöd som i dag. I och med att moderaterna har bytt fot är den inte längre en partiskiljande fråga, skriver utredaren Kent Asp. Det är huvudsatsen i rapporten "Mångfald och kvalitet i Sveriges Television – en utvärdering av tillståndsperioden 2007-2009". Läs Kent Asps hela debattartikel på <http://www.dn.se/debatt/>

TV4:s försök att skadeskjuta SVT är patetiskt

Att göra public service sämre är inte rätt väg att utveckla medielandskapet, skriver Dagens Medias Erik Westerberg. SVT:s prisade Play-tjänst har skapat mervärde för licensbetalarna, som fått tillgång till massor av material on demand på webben. Samtidigt har SVT, som ofta får utstå spott och spe för att vara en trögrörlig koloss, genom sin ambitiösa satsning drivit hela webb-tv-utvecklingen i Sverige. De har visat vägen. De kommersiella kanalerna har snällt följt efter.

Ingen kan idag hävda annat än att SVT banade vägen för den tresiffriga tillväxt som IRM nu spår inom webb-tv. Det kan tyckas oproblemiskt att SVT gör sitt allra bästa för att skapa mesta möjliga nytta för mediekonsumenterna – oavsett plattform.

Om publiken flyttar ut på nätet måste självklart public service följa med. Allt annat vore slöseri med licenspengarna. Men nu ska Public Servicebolagen vingklippas för gott – för att skydda de kommersiella medieaktörerna från "snedvriden konkurrens" från de allmänt finansierade public servicebolagen.

För alla "nya permanenta programtjänster och andra större tjänster av större betydelse" ska SVT, UR och SR först behöva be om lov från regeringen, enligt utredarens förslag. Opinion för dessa begränsningar piskas nu upp, bland via DN Debatt, av olika företrädare för medierna. Westerberg skriver att i remissvaret till kulturdepartementet framgår det att Jan Schermans TV4 vill att konkurrenten SVT ska behöva vänta i ett halvår, istället för föreslagna tre månader innan, de får godkännande eller avslag på att lansera nya tjänster. Ett tragiskt försök från TV4 – en marknadsledare med ett rörelseresultat på 642 miljoner kronor krisåret 2009 – att skadeskjuta sina konkurrenter istället för att själva bli bättre.

Läs hela debattartikeln av Erik Westerberg:

<http://www.dagensmedia.se/asikter/kronikor/article2439338.ece>

Strunt-tv behöver inga licenspengar

Debatten om den nya radio- och tv-lagen riskerar att hamna fel redan från början. Om SVT ska använda sig av betald produktplacering är naturligtvis viktigt och bör diskuteras. Risken finns att vi kommer att diskutera den eventuella procent av SVT programtid som berörs av produktplacering utan att diskutera de övriga 99 procenten. Därför bör vi prata om innehållskvalitén. SVT har nämligen inte valt vilken fot man vill stå på. Antingen kan man bli en del av tv-marknaden, kämpa om tittarna och producera kommersiellt gångbara program och då finns det ingen anledning att ha en licensfinansierad television. Det klarar nämligen kommersiella kanaler bättre. Eller så kan man producera kvalitetsprogram, sluta vara ängslig för publiksiffror och skippa meningslösheter. Då har man också rätt att kräva en garanterad licensintäkt. Man kan, i och för sig, också vilja vara "både och" men vanligtvis slutar det med att man blir "varken eller". Varken television med kvalitet eller kommersiell underhållning. Ungefär som nu. Kvalitetsprogram trycks undan, det offentliga rummet avintellektualiseras, förenklas och trivialiseras och fram kommer dokusåpor och meningslös underhållning.

Det är svårt att överdriva den betydelse som den europeiska debatten har för oss. Trots det har SVT fortfarande efter 15 år i EU inte kommit på att skapa en EU-kanal. Svensarna vet väldigt lite om den europeiska debatten i Bryssel och ännu mindre om debatten i de enskilda EU-länderna. Bilden blir ännu dystrare när man betänker det faktum att den europeiska nyhetsbevakningen är hårt nationellt vinklad. Flera forskningsrapporter visar att nyheter förvrids medvetet av reporterna på plats av den enkla anledningen att de försöker anpassa sina nyheter till hemmaredaktionernas nyhetsvärdering. På så sätt blir europeiska frågor antingen framställda som del av en inrikes partipolitisk kamp

eller så försöker man framställa EU som något som hotar den nationella suveräniteten. Informationsnivån sjunker, informationskvaliteten försämrar och avståndet till EU växer. Det resulterar i ett allt sämre valdeltagande, ointresse för andra och en nationalistiskt präglad provinsialism.

Vi behöver en public service som försvarar sin existens genom att vara relevant. Som förbättrar demokratin i stället för att bidra till dess försämring. Exempelvis genom att köpa in de bästa europeiska programmen, sända nyheter om och från Europa, direktsända viktiga debatter i andra länder, visa dokumentärer, film och den bästa underhållningen från vår omvärld. EU-tv är naturligtvis bara ett exempel som illustrerar problemet. Men det visar hur vi skulle kunna få en annan public service. En public service som gör vår värld större. Då skulle jag kunna tänka mig att leva både med produktplaceringar och sponsorpengar.

Jasenko Selimović är konstnärlig ledare, dramatiker och regissör. Han är tjänstledigt från Sveriges Radio för att kandidera till riksdagen för Folkpartiet. Läs hela Selimovićs debattinlägg på <http://www.expressen.se/debatt/1.2095238/strunt-tv-behoever-inga-licenspengar>

radio

Närradion vill driva fjärde FM-nätet i Danmark

Lad os drive den fjerde radiokanal, säger de 99 lokala icke-kommersiella radio- och tv-stationer som ingår i riksorganisationen Samenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer (SLRTV). De täcker tillsammans i stort sett varje avkrok i landet. Medan kulturministerns FM4-utredning arbetar vidare med sitt förslag hur det fjärde FM-nätet, (f.n. DR:s P2), har SLRTV nu kommit med sitt oväntade förslag.

Stationerna menar att de har exakt de erfarenheter av att sända radio som krävs enligt de krav som ministern redan har ställt; Ingen reklam, ingen dominans av pop-musik men i stället en bred musikprofil, liksom nyhets-, aktualitets-, kultur- och debattprogram, liksom att stora lyssnarsiffror inte är det viktigaste framgångskriteriet. Många av SLRTV:s medlemsstationer har varit i etern i mer än 25 år. *Det er efter de kriterier vi har produceret radio igennem mange år. Vore radio- og tv-stationer har direkte føling med lyttere og seere i vore*

lokalområder, hvor vi sender nærværende og vedkommende radio, så vi véd naturligtvis, hvordan en ny landsdækkende radiokanal kan drives, siger Preben Poulsen, som är konstituerad ordförande i SLRTV samtidig som han leder radiostationen Christianshavns Kanal i Köpenhamn. Det statliga bidraget till icke-kommersiell lokalradio är 2010 DEK 25 miljoner, som finansieras genom medieavgiften (tidigare tv-avgiften). (Radionyt DK)

Inga beslut om övergång till digitalradio

Den nya brittiska koalitionsregeringen har meddelat att man slopar tidigare satt måldatum 2015 för radions analoga nedsläckning av radio. Istället kommer tidpunkten anpassas till lyssnarnas efterfrågan. Ett beslut om tidpunkt tas först när hälften av lyssnandet är digitalt, säger kommunikationsminister Ed Vaizey. F.n. dominerar FM och mellanvåg medan står DAB för 15 procent av lyssnandet. *We can't impose this on an unwilling public, no matter how persuasive the business case, or how clearly we know that analogue is already providing a barrier to growth and creativity, säger Vaizey. Listeners need to be persuaded that the content on offer is compelling, that the quality is high and that digital radios, at home or in the car, are affordable and have listening quality that is at least as good as FM.* (Reuters)

Lyssnare på Irland har fått regeringens besked om att de inte behöver slänga sina analoga mottagare trots att DAB-sändningar nu sker i landet. En talesman för kommunikationsministern säger att *Ireland has no plan to cease VHF-FM band II. Ireland never had such a plan. If digital radio delivery takes off, then it may be possible to phase out analogue radio, but there are many radios per household, so maybe 5-10 million FM radio receivers nationwide.*

Fyra nya kanaler i rikstäckande norsk digitalradio

De kommersiella Radio Norge, P5, NRJ och Radio1 finns nu i DAB-nätet. Därmed finns alla de största kanalerna i nätet som nu innehåller 18 kanaler. Sju av dessa sänder exklusivt på DAB och inte parallellt på FM.

Kritik mot norsk digitalradiokampanj

Intresseorganisationen Digitalradio Norge AS har lanserat en stor kampanj - "Ja til radio" - som bl.a. via radio- och tv-reklam skall övertyga norrmännen om DAB-radions välsignelser.

Alla är dock inte så glada. Radio Nero kallar exempelvis kampanjen för totalt vilseledande. Den ger intryck av att en samlad radiobransch står bakom, men i verkligheten handlar det om de stora aktörerna som sänder i DAB-nätet och bedriver en våldsamt lobbyverksamhet, säger Trond Frost på Radio Nero till Dagsavisen. *Kampanjen er det sidste krampagtige udspil fra NRK, P4 og SBS i forsøget på at få et gennembrud for en norsk DAB-satsing, som har pågået i 29 år.* Ordförande för Norsk Lokalradioförbund Andreas Reitan är också skeptisk till kampanjen och säger att han verkligen förstår kritiken. - Digitalradio Norges kampanj kan ses här: <http://www.jatilradio.no>

Japansk digitalradio går sin egen väg

F.n. pågår en digital övergång för marksänd tv som skall vara klar i juli 2011. I en rapport *The Future of Radio and Regional Information Media* från inrikes- och kommunikationsministeriet (MIC) försöker man reda ut hur även andra medier skall digitaliseras. Ett problem med radio är att man i Japan använder 76-90 MHz för FM-bandet inte 87,5-108 MHz som i större delen av världen i övrigt. MIC förutser dock att en kommande digitalradio kommer att sändas på VHF band I (90-108 MHz) med samma standard som för tv; ISDB-T. Enligt Mainichi Daily News kan detta starta redan hösten 2013, men att stationerna kommer att parallellsända analogt på FM så länge de finner detta lämpligt. (RadioWorld)

Mer än 800 nya FM-stationer i Indien

Nu rullas den tredje fasen av privata FM-stationer ut efter ett regeringsbeslut. Fasen har blivit försenad i nästan två år p.g.a. av bl.a. försvarsministeriets invändningar om risken för störningar i försvarsanläggningar. Det handlar om 806 nya FM-sändare i 217 städer. Stationerna kommer att täcka alla städer med ett invånarantal över 100.000. (The Financial Express)

Digital radio på väg i mobiler

Det finns i dag inga smartphones med möjlighet att ta emot digital radio i USA. Det är dyrt att lyssna på radio via nätet och tar upp en massa bandbredd. Så mycket att det stora telebolaget AT&T, inte längre erbjuder s.k. flatrate (fast avgift). Istället väntas nu smartphones i USA från mitten av nästa år komma med digitalradio. Det handlar då om det amerikanska systemet med digitalradio på

samma frekvenser som FM och mellanvåg; HD-Radio eller IBOC (In Band On Channel). Försäljningen av HD Radio har varit ytterst beskedlig hittills har det sålts enbart 4 miljoner mottagare i USA (i jämförelse med 13,5 miljoner DAB-mottagare i Storbritannien och Nordirland). Men en vändning väntas i och med mobilerna således får HD-Radio. (Radionyt DK)

Inget åtal mot närradioprogram

Regimkritiker kallades för "landsförrädare" och hotades med "vi ska klippa tungan av dem". Trots detta blir det inget åtal mot radioprogrammet Eritreanska röster som sänds i närradion. JK motiverar beslutet att inte väcka åtal på följande sätt: Förtal kan inte bli aktuellt när det som i det här fallet är en förening som står bakom anmälan. Det måste röra sig om en enskild person. Hets mot folkgrupp innefattar inte politiska åsikter och av det skälet väcks inget åtal. Uppvigling innebär att man i till exempel en radiosändning försöker uppmana någon till en brottslig gärning. JK bedömer här att hotet om att klippa tungan av regimkritiker inte kan uppfattas som bokstavigt.

Jag tycker ändå vår anmälan är en viktig markering. De kan inte fortsätta köra på i samma stil som den eritreanska regimen, med hot och kränkningar, säger Esayas Isaak, bror till Dawit och medlem i Svensk-eritreanska organisationen för demokrati och rättvisa i Göteborg. 30 juni anmälde de Eritreanska röster, som drivs av Eritreanska föreningen i Göteborg, för vad de menar är "upprepade påhopp och kränkningar" riktade mot dem som arbetar för demokrati och rättvisa. I anmälan till JK tar organisationen upp sex tillfällen i januari och februari i år då de tycker att radioprogrammet gått över gränsen. Bl.a. då en kvinna ringer in till programmet och säger om medlemmarna i organisationen att "de luktar ruttet kött", "de är odugliga" och "ta avstånd från dessa avskum". Programledaren gör inget för att stoppa henne. I ett annat program som sänds strax

innan en laglig demonstration för frisläppandet av Dawit Isaak uppmanas lyssnarna att "komma och titta på förrädarna" och ta med sig kamera för att dokumentera. En lyssnare ringer också in och uppmanar alla eritreaner att ta med sig en sax för att klippa tungan av dem som är regimkritiker. (Göteborgs-Posten)

Public service stärkt i San Francisco

USA:s största public service-radion, KQED i San Franciscos, har stärkts och är nära att bli stadens största radiostation. KQED har 5,6 procent av radiolyssnandet i den senaste elektroniska radiomätningen från Arbitron. Det räcker till en tredjeplats och är bara 0,3 procentenhet mindre än den marknadsledande nyhetsstationen KBS-AM. Nu satsar KQED på en utökad lokal nyhetsservice, med 16 istället för sex dagliga nyhetssändningar. KQED stärker därför sin nyhetsredaktion med åtta nya journalister och flyttar samtidigt ihop redaktionerna för radio och webb. (Radionytt)

Piratradio ett vågspel utanför Fiji

En opponent till Fijis intermistiska regering vill starta en flytande radiostation för att kunna sända o censurerade nyheter in i örepubliken. Usaia Waqatairewa, ordförande i det Sydney-baserade Fiji Democracy and Freedom Movement, vill börja sända på samma sätt som piratradion under 60-talet sände popmusik till Storbritannien och Radio Hauraki till Nya Zeeland. Waqatairewa menar att Fijis folk behöver nyheterna som regimen Bainimarama inte låter dem höra (Radio Australia)

Filippinsk radio måste spela filippinsk musik

Den filippinska radioetern fylls alltmer av utländsk popmusik. Nu har president Benigno Aquino III fått nog och har utfärdat en presidentorder till berörda myndigheter om att alla radiostationer måste spela minst fyra originalstycken filippinsk musik varje timme. (Manila Times)

Elegi över en trogen vän: Hälsning över haven tystas

När sommarschemaperioden löper ut 31 oktober förpassar Sveriges Radios ledning Radio Sweden's utlands-sändningar på kort- och mellanvåg till den eviga radiotystnaden. Det sker i enlighet med den rådande villfarelsen att alla lyssnare utomlands numera är uppkopplade på Internet, där radions utbud finns tillgängligt.

Så skyll er själva, ni efterföljare till de båda Skanskaingenjörer som 1994-95 var i den colombianska gerillans klor och hade en liten kortvågsmottagare som mental livlina till Sverige! Ni måste förvissa er om att era kidnappare låter er vara online på Internet. Detsamma gäller er som hamnar i krigs- eller katastroflägen, där infrastruktur och elförsörjning bryter samman och en batteridriven radiomottagare skulle visa sig vara guld värd – om det bara funnes en sändare i andra ändan.

Radioledningen har agerat målmedvetet och taktiskt skickligt, med ett steg i taget. Vid övergången till vår-schemat 2009 slopades Radio Sweden's lyssnaranpassade program på svenska. I stället drev gamla Eko-medarbetare i ledningen igenom att Lunchkot skulle repriseras till svenska lyssnare utomlands. Därför kunde eder red. förra sommaren avnjuta sjörapporten över de svenska farvattnen då han befann sig vid Stilla havets stränder. Tackar och bockar, betydligt bättre än den radiotystnad som nu stundar!

Radio Sweden's förhistoria inleddes 1938. Det var en orolig tid. Spanien blödde av inbördeskrig och i kristallkulan kunde ännu större tragedier skönjas. Österrike anslöts till Nazi-Tyskland. Snart tvingades det tjeckiska Sudetlandet in under samma hatt – samtidigt som den brittiske premiärministern Neville Chamberlain aningslöst deklarerade "fred i vår tid". I november iscensatte nazisterna de våldsamma judeföljelser som kom att kallas Kristallnatten. Ett programurval från svenska Radiotjänsts inrikesutbud började sändas på långvåg, riktat mot Nordatlanten.

Specialprogrammen för lyssnare utomlands föddes då andra världskriget rasade och riktade sig direkt till den svenska sjömanskåren. När Skagerrakspärren infördes 1940 och tiotusentals sjömän fann sig avskurna från hemlandet inledde Radiotjänst kortvågssändningar till dem, kallade Hälsning över haven. Signaturmelodin – en smäktande tangoballad med samma namn – skapades av kompositören Lars-Erik Larsson och universalgeniet Alf Henrikson:

*Luften var glasklar och höstsolen brann
och det blåste en angenäm bris
när fyren på Vinga bakom oss försvann
under skimrande avlägsna dis*

*Och de våra en tanke skänkte vi
som i hemlandet stannade än
men till jul, men till julen, tänkte vi
skall vi vara tillbaka igen...*

De egenproducerade Radio Sweden-programmen borde således ha fått fira sitt 70-årsjubileum i år. I stället fullbordar utlandssändningarnas dödgrävare sitt svek mot lyssnarna.

Bakom kulisserna har SR:s vice VD Cilla Benkö drivit frågan. Hon har gjort det med hjälp av benägna hantlangare, SR Internationals utbudsansvarige Elle-Kari Höjeberg och dess redaktionschef Ingemar Löfgren. Beredvilligt genomför de avrättningen. Radiochefen Mats Svegfors, som borde veta bättre från tidigare inslag i karriären, rör inte ett finger. Epitetet de fyras gäng har fått en ny innebörd. Ett sorgligt slutkapitel skrivs i Radio Sweden's stolta historia.

Efter SR:s svek får vi trogna kort- och mellanvågsslyssnare förlita oss på BBC World Service. Förhoppningsvis fortsätter BBC att bistå sina mångmiljonhövdade lyssnarskaror ute i världen och fäster kanske lite extra vikt vid oss som övergivits av våra egna public servicestationer.

Torbjörn Dalnäs
Redaktör för Sjöfartsverkets tidskrift UTKIK

allmänt

Island blir öppenhetsparadis

Alltinget har enhälligt antagit en lag som ska skydda pressen mot domstolsförelägganden och förtalsturism. Beslutet innebär att Island får världens mest långtgående lag om yttrande- och pressfrihet. Alltinget har ställt sig bakom Icelandic Modern Media Initiative, Immi, ett projekt som initierades efter bankkraschen och som syftar till att förvandla Island till en öppenhetens frizon i världen, en motsvarighet till skatteparadis som Cayman Islands. Den nya lagen skyddar whistleblowers, journalister och medier som offentliggör dokument och historier som stater eller företag vill hemlighålla. Lagen är en sammanställning av öppenhetslagar från hela världen, bland annat Sverige. En av de drivande bakom Immi har varit Julian Assange, grundare av Wikileaks. (Journalisten)

EU-kommissionen godtar statligt stöd till privatägd press

EU-kommissionen godkänner det svenska presstödet och lägger ner den prövning som inleddes redan 2006. Kommissionen gör därmed bedömningen att presstödet är förenligt med EU:s regler om statligt stöd till företag. Godkännandet kommer efter att riksdagen beslutat om vissa justeringar av stödet till storstadstidningarna, det vill säga den del av stödet som berör Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet. Riksdagens beslut innebär bl.a. att det maximala stödet sänks från SEK 60 miljoner till 45 miljoner per år. Vidare införs ett antal övergripande regler om att tidningar som får presstöd varje år ska redovisa hur stödet används.

Den prövning som inleddes 2006 och då avsåg hela presstödet, avslutas nu helt. *EU-kommissionens beslut visar att regeringens arbete för att förklara presstödet syfte och funktion och att försvara stödets förenlighet med de gemensamma europeiska reglerna har varit framgångsrikt*, säger kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth i en kommentar. Totalt får de kommersiella tidningsföretagen SEK 550 miljoner per år i statsstöd.

Nordiskt stöd till multietniskt mediemöte

Danmarks första multikulturella tv-station Indvandrer TV i Århus är bland de projekt, som av Nordiska Kulturfonden nyligen har beviljats DKK 95.000. Pengarna skall användas för en multietnisk medieträff med deltagare från hela Norden. Här skall man ”dele viden og belyse det omfattende positive potentiale, der ligger i at udnytte de nordiske multietniske medier bedre”. Seminariet skall fokusera på att stärka samarbetet mellan olika medier som öppna tv-kanaler och närradion.

personnytt

Ny försäljnings- och marknadsdirektör på Teracom

Magnus Rosenberg har utsetts till försäljnings- och marknadsdirektör på Teracom. Han kommer att ingå i Teracom's

företagsledning. Rosenberg har lång erfarenhet från radio- och tv-branschen och har tidigare bland annat varit försäljningschef på Teracom och ansvarat för sektionen Broadcast. *I samarbete med övriga Teracom-koncernen är jag övertygad om att Magnus med sitt driv och engagemang kommer att lyckas med lanseringen och implementeringen av hdtv i marknätet. Som nästa utmaning står digitaliseringen av radion*, säger Stephan Guiance, Sverigechef på Teracom.

Ny generaldirektör för nya mediemyndigheten

Regeringen har utsett Magnus Larsson till generaldirektör och chef för **Myndigheten för radio och tv**. Larsson (född 1967) är idag direktör för Granskningsnämnden för radio och TV samt vikarierande generaldirektör för Radio- och TV-verket. Han har tidigare bl.a. varit hovrättsassessor vid Svea hovrätt samt tingsfiskal vid Nacka Tingsrätt. Han har även bakgrund på Kulturdepartementet. Granskningsnämnden och Radio- och TV-verket har avvecklats 1 augusti, samtidigt som den nya radio- och tv-lagen trätt i kraft. Verksamheterna vid de båda myndigheterna överförs istället nu till den nya Myndigheten för radio och tv.

www.radioochtv.se

UR-chef

ny hedersdoktor vid Mittuniversitetet

Erik Fichtelius blir en av fyra nya hedersdoktorer vid Mittuniversitetet. Motiveringen är bland annat hans långa erfarenhet av nyhets- och samhälls-

journalistik på högsta nivå. Fichtelius har också varit en återkommande gästföreläsare vid Mittuniversitetets journalistutbildning. *Det här är ett erkännande av mitt engagemang i journalistiken. Jag är stolt, glad och rörd,* säger han om utnämningen.

Fichtelius intresse för mediernas och journalistikens roll i samhällsutvecklingen samt engagemanget i public service har också haft betydelse för utnämningen. *Jag är glad för att det jag gör inom public service, till exempel utvecklingen av Kunskapskanalen, har betydelse för utbildningsväsendet,* säger Erik Fichtelius som i dag är vd för Utbildningsradion. (Foto:Johan Bergmark/UR)

evenemang

ECREA 2010, 3rd European Communication Conference

hålls i Hamburg 12-15 oktober 2010 på huvudtemat *Transcultural Communication - Intercultural Comparisons*. Ca 1000 deltagare väntas komma. Läs mer på <http://www.ecrea2010hamburg.eu/>

AMARC 10 Global Conference 2010

Vi påminner de som har ett intresse av demokrati-frågor och lokal radio om konferensen den 10:e World Assembly of Community Radio Broadcasters som hålls i Ciudad de la Plata (Buenos Aires) i Argentina 8-13 november 2010. Man räknar med 400 deltagare från mer än 110 länder. Bidrag för deltagarkostnad (sponsorship) kan sökas hos AMARC. All information på <http://amarc10.amarc.org/>

Radiodagen och Radiogalan 2010

sker i Stockholm onsdagen 29 september med seminarier under hela dagen på Kulturhuset och utdelning av Stora Radiopriset på kvällen med fest på Berns. Läs mer på <http://www.radiodagen.se/> och <http://www.radioakademin.org/>

lästips

Medierna fyller politiskt tomrum

LO:s förre chefekonom Dan Andersson har skrivit rapporten "Mäktar politikerna med mediologi-ken?" om hur medieutvecklingen påverkar valrörelser och medborgarnas röstbenägenhet. Denna Arbetarrörelsens Tankesmedjas 23e rapport ställer frågan: Vad händer med medborgarna/väljarna när medier fyller ut politikens vakuum? Anderssons genomgång utmynnar i 14 slutsatser. En slutsats är att medierna satsar allt mindre resurser på kvalitativ journalistik och det i slutändan leder till ökande dominans för populistisk och förenklad rapportering om politiken och politikerna och att det i sin tur missgynnar Socialdemokraterna.

I rapporten diskuteras också effekterna av så kallade mediedrev. Om dessa skriver Dan Andersson i sin första av 14 slutsatser: *Allmänheten förlorar nästan alltid på mediedrev. Skälet är att frågan som drevet gäller är ofta av lägre dignitet än för-lusten i form av ökad populism i samhället.* Anne-Marie Lindgren, utredningschef i Arbetarrörelsens Tankesmedja, skriver i förordet till rapporten: *Medierna – eller för att vara exakt, de delar av medierna som sysslar med bevakning av ekonomi och politik – brukar definiera sin uppgift som "att granska makthavarna".* I den meningen är medier viktiga demokratiska väktare – mot maktmissbruk, mot misstag och felgrepp och, för all del, affärer och skandaler.

Men en väktare är, på sitt sätt, också en makthavare. I makten att bevaka ligger makten att välja vad som ska anses misstänkt och nödvändigt att dra fram i ljuset. Och den makten kan förstås användas fel och för att gynna egna intressen – om det alltså inte finns någon som vaktar själva väktarna. Medierna är i dag på ett helt annat sätt än för några decennier sedan en aktör i politiken, inte bara en rapportör, eller ens kommentator. Agerandet styrs av egna mekanismer och en egen logik – och genom att se och förstå det kan man själv granska dem.

<http://www.arbetarrörelsenstankesmedja.se/>

Om att finansiera public service

European Audiovisual Observatory har gett ut rapporten **IRIS Plus, Public Service Media: Money for Content** (57 sidor) Pris print €24,50 - pdf €33. Beställning: orders-obs@coe.int

Western state-backed news outfits are struggling to keep their influence in the developing world

När Saad Mohseni växte upp i Afghanistan brukade hans far lyssna till BBC och Voice of America. Detta var nästan de enda sättet att få tillförlitliga nyheter både inrikes och utrikes. Så är det inte längre, För-
ra månaden lanserade Mohseni sin satellitsända nyhetskanal som dygnet runt sänder på Dari och Pashto. Sådana här nya kanaler är skälet till att västerländska regeringar tappar sina röster på ställen där de som mest vill bli hörda.

Ny teknologi har dramatiskt sänkt kostnader och rivit de flesta hinder för nykomlingar. Det senaste året har BBC World Service förlorat 8 miljoner lyssnare och tittare. Fem av sex skattefinansierade amerikanska utlandssändande radio- och tv-organisationer har förlorat publik. Detta har skett trots att respektive budget varit generös. Övergång från kortvåg till återutsändningar via lokala FM-stationer och till Internet har gjort sändningarna

enkla att censurera eller stoppas för myndigheterna i bl.a. Kina och Iran.

Det största problemet är konkurrensen från Kina, Frankrike och andra länder som startat engelskspråkiga nyhetskanaler dygnet runt (*se även notisen i avd Television*). Nykomlingarna erövrar inte bara territorium utan även personal som friställs från västerländska kanaler bl.a. kortvågsstationer som Voice of America. Nu avvecklar VOA sina kortvågssändningar från hemmaterritoriet, medan Radio China i rask takt har etablerat kortvågsstationer i hela världen bl.a. i Texas.

Läs hela den intressanta artikeln i The Economist http://www.economist.com/node/16791638?story_id=16791638&fsrc=rss

webbtips

Roas eller oroas? Möt en främmande värld i nordkoreansk tv med reportage och nyheter <http://www.youtube.com/user/uriminzokkiri>

Citatet

Vem vet – kanske någon svensk TV-kanal vågar följa det franska mönstret och låter människorna själv med TV-kameror som anteckningsblock få berätta om det Sverige idag, där snart var femte vuxen medborgare är arbetslös. Denna barfototelevision skulle säkert bredda och fördjupa perspektivet på krisen som hittills räknemaffian, politikeretablissemangen, storföretagen och facktopparna haft monopol på att beskriva. (Jan Scherman reporter på Kalla Fakta TV4 i Resumé 1993)